TOVERI
(THE COMRADE)
The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workmen's Publishing Society.

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office.
Phone: Office 365, Editorial Dep't 832

Post Office Address:
TOVERI, Box 99, Astoria, Ore.

EDITORIAL STAFF
Elis Sulkanen, Managing Editor, Sulo Syvänen, Alex Sevo, Toivo A. Johnson.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Keskivaltioiden lakko ja taloudelliset järjestöt

Keskivaltioiden metsätyöläisten lakko, joka alettiin toukokuun alussa, näyttää olevan menetetty. Lakko alotettiin Amerikan Työväenliittoon kuuluvan Timber Workers union julistuksesta. Siihen yhtyi työläisiä, jotka kuuluvat I. W. W. liittoon ja joillakin paikkakunnilla Canadan puolella siihen yhtyi yhden suuren union kannattajia. Alussa vallitsi työläisten keskuudessa yhteisymmärrys ja oli hyvä innostus. Mutta puutavaratrusti ei suostunut kahdeksan tunnin työpäivän käytäntöön ottamiseen, joka oli lakkolaisten ainoa vaatimus. Keskivaltioissa kaikkialla sahamyllyissä ja metsäkämpillä on kymmentuntinen työpäivä ja paikoin pitempikin. Lakkolisten vaatimuksia ei otettu huomioon kuin joillakin pienemmillä ja vähemmän vaikuttavilla paikkakunnilla ja nyttemmin on lakkolaisten rivi pahasti horjahtanut.

Rikkureita menee työhön. Työläiset eivät saa avustusta, nälkä uhkaa. Useilta paikkakunnilta työläisiä virtaa muille markkinoille ja lakkovahtirivit harvenevat. Innostus hälvenee. Sitä mukaa kärjistyy myöskin erimielisyys ja eri uniojärjestöjen välinen riita.

I. W. W:n kuuluvien taholta selitetään nyt avoimestsi, että koko lakko oli vain puutavarakapitalistien ja vanhoillisten ammattiunionistien muodostama juoksuhauta, johon työläiset yllytettiin siksi, että niitä voidaan lannistaa ja kaikki järjestyminen niiden keskuudessa lopettaa. Tämä äärimäinen katkeruus perustuu niihin todella surullisiin kokemuksiin, mitä Amerikan Työväenliitto itsestään on antanut monissa sellaisissa taisteluissa, joissa ammattittomia työläisiä on taistellut sen lipun suojissa. Se ei ole ammattittomien teollisuustyöläisten järjestö. Se ei ole luokkataistelujärjestö. Se perustuu työn ja pääoman sopusointuun ja sellainen nykyaikana on samaa kuin järjettömyys.

Katkeruutta lisää eri unioiden samalla alalla toimiminen sellaisenaan. Jokainen häviö koetetaan sysätä toisen järjestön syyksi. Ja jokainen voitto koetetaan anastaa itselle. Tosiasia on, että vaikka tämänkeäisissä olosuhteissa keskivaltioissa olisi lakon julistanut mikä järjestö hyvänsä, niin tulos olisi ollut sama: siinä olisi hävitty. Lakko menestyäkseen kaipaa laajaa järjestäytymistä, keskitettyä voimaa ja sitä ei ole keskivaltioissa millään järjestöllä, joka työskentelee metsätyöläisten järjestämiseksi.

Siitä huolimatta ei ole samantekevää miten työläiset järjestyvät ja mitkä periaatteet he järjestöilleen asettavat. Ensinnäkin kokemus on vaikuttavasti osottanut kilpailevan unionismin turmiolliseksi. Siihen ei enää olisi syytä pyrkiä. Jokaisella alalla on hyväksyttävä joku määrätty järjestö ja siihen kuuluttava ja siinä vaikutettava. Kokemus on myöskin osottanut ettei Amerikan Työväenliitto sovelluta itseään eikä alajärjestöjään vastaamaan ammatittomien työläisryhmien tarpeita, ei ainakaan puutavarateollisuudessa. Työläisjoukot karttavat sen konservatiivisuutta ja rientävät ikäänkuin pakoon siitä. Yhteiskunnallinen kiristyminen ajaa työläisjoukkoja luokkajärjestöihin. Sellaiset luokkajärjestöt muodostuvat teollisuuksien mukaisiksi ja omaksuvat työläisomaisen hengen. Niiden kehitysasteesta riippuu miten selvästi ne ymmärtävät yhteiskunnallisen luokkien taistelun kokonaisuudessaan ja niistä kehitetyt yleiset sosialiset periaatteet. Mutta vaikka he pintapuolisestikin nämä ymmärtäisivät, kuten niin usein on asianlaita, niin siitä huolimatta niiden edelleen kehittäminen muissa kuin heidän omaksumissa järjestöissään, on vaikeaa, jopa mahdotonta. Jo pelkät luokkavaistot kammovat jokaista konservativisemman union liikettä. Ne pelkäävät aina menettävänsä sen mikä on kalleinta: tuntemuksen työn ja pääoman ristiriitaisuudesta.

Jokaisen taloudellisen järjestön tehtävä on kaksinainen. Se taistelee uudistuksia työväelle kapitalistisen järjestelmän alaisena ja se työskentelee työväenluokan voiman kasvattamiseksi kapitalismin kukistamiseksi. — Vanhoilliset pitävät huolta vain edellisen käytännöllisen puolen ohjelmistoonsa asettamisesta. Toiset radikaalisista järjestöistä omaksuvat vain jälkimäisen periaatteelliseksi toimintaohjeekseen, mutta joutuvat kuitenkin käytännöllisessä järjestämistyössä ja lakoissa niiden käytännöllisten lakien alaiseksi, joissa jokaisen union on toimittava. Miten valistuneita taloudelliset järjestöt ovat ja miten valistunutta niiden jäsenistö on, siitä riippuu kuinka hyvin ne voivat nämä kaksi asiaa yhdistää ja valmistaa jokaisessa käytännöllisessä taistelussa sosialismin puolesta taistelijoita.

Keskivaltioissa on paljon varsinkin sahamyllyissä sellaisia työläisiä, jotka porvarillisina unionisteina vastustavat I. W. W:tä siitä syystä, että he eivät pidä sitä käytännöllisenä unioliikkeenä, vaan että se on edellä niistä mahdollisuuksista mitkä unioille tänään Amerikassa ovat soveliaita. Luonnollisesti kapitalistien kiihkeä viha ja agitatsioni I. W. W:tä vastaan vaikuttaa myöskin heihin ja pitää heitä tämän järjestön vastustajina. Mutta pahinta sentään lienee se suppea ja suvaitsematon katsomus, joka I. W. W:n edustajia johtaa yleensä kaikissa niissä kysymyksissä, jotka koskevat työväenluokan taistelua laajemmassa yhteiskunnallisessa merkityksessä. Monet sen edustajat tekevät katsomuksistaan uskonkappaleen ja julistavat tuomioita tai kirouksia noin vain välittämättä onko historian kokemus asiasta vielä viimeistä sanaansa sanonut. Niin tapahtuu myöskin sellaisiin asioihin nähden, joiden suhteen sekä yhteiskunnan laajempi ymmärtäminen että kokemus on jo ratkaisevasti sanonut, ettei se sentään niin ole. Sellainen on nyt se vanha kysymys siitä tarvitseeko työväenluokka valtiollista toimintaa vaiko ei.

Jokaisen uuden ja tehtävästään tietoisen työväenliikkeen sekä sellaisten virtauksien, jotka tahtovat hävittää vanhat muodot, on osattava olla taktiikkoja siinä määrin, että ne ainakin saisivat kannattajikseen kaikki todella radikaaliset ainekset. Keskivaltioissa pitäisi voida yhdistää kaikki luokkatietoiset ainekset ja eri teollisuusuniot yhteistoimintaan metsätyöläisten järjestämiseksi. — Pelkkä luottamus siihen, että työväestön ärtynyt mieliala ja viha vanhoillisia vastaan tuo ne I. W. W. liittoon on pintapuolinen. Vaikka se toisikin ne siihen, niin siitä ei ole oleva hyötyä työväenluokalle, jos ne vain piruuttaan siihen yhtyvät. Siitä muodostuu hajanainen kokoomus ja järjestö, joka itse omassa povessaan kantaa kukistumisensa siemeniä. Tie tällaiseen onnettomuuteen saattaa olla moninainen. Kun silmäilee joitakin paikkakuntia tässä maassa, joissa on jo ollut vankka tuplajuulainen järjestö tai joku muu radikaalinen järjestö toiminnassa, mutta sittemmin hävinnyt, niin huomaa mitä tietä siellä on järjestymättömyyteen jouduttu. Asia on sittenkin, että kiihkeistä unionisteistakin tulee kapitalismin myllyssä toisinaan rikkureita. Laajemmassa mittakaavassa osottaa tätä samaa muutamien työväenliikkeen suuntailmiöiden esiintyminen ja häviäminen Europan maissa.

Tällä tahdotaan sanoa sitä, että teollisuusunionistien tulisi pyrkiä taktiikan omaksujiksi, jolloin ne lopettaisivat taistelun yhtä suurta uniota vastaan, joka Canadan puolelta leviää tänne sekä taistelun luokkatietoisia sosialistisia aineksia vastaan. Terve yhteisymmärrys niiden kanssa luo hedelmällisen pohjan, jolta voidaan voittaa yleinen työväestön mieliala. Vaikka sen merkitys nyt on vähäinen siitä syystä, että luokkatietoisia sosialisteja on vähän, niin siitä huolimatta se luo ainoan menestymisen ja voittamisen pohjan siinä taistelussa, joka maan työväenluokkaa odottaa. Jokaisen työväenryhmän on sulaannuttava vallankumouksellisen sosialismin omaksujaksi, joka merkityksensä luokkataistelussa tahtoo säilyttää. Muut ovat vain tilapäisilmiöitä, ollen toisinaan huomattavammassa toisinaan huonommassa asemassa. Mutta yhteiskunnallisen taistelun laajentuminen on yhdistävä kaikki työläisryhmät tämän ohjelman alaisena.

✣ ✣ ✣ ✣

VASEMMISTOSOSIALISTIEN PUOLUE SUOMESSA

Suomen herrojen toimenpiteet, hajottaessaan Suomen Työväen Sosialistipuolueen perustavan kokouksen, eivät menestyneet. Tilapäistä häiriötä kyllä aikaansaivat, vaan sillä eivät he kyenneet estämään työläisten luokkataistelupuolueen syntymistä.

Kuten lehdessämme jo mainittiin, on Helsingin sosialistinen kunnallisjärjestö muodostanut lopullisesti uuden puolueen, valiten väliaikaiset toimikunnat, virkailijat y. m., joita toimia äskeinen perustava kokous ei ehtinyt loppuunsuorittaa virkavallan hajotustoimenpiteen takia. Helsingin kunnallisjärjestö antoi samalla Suomen työväestölle seuraavan julistuksen:

Työläistoverit!

Helsingin Sosialistinen Kunnallisjärjestö on kokouksessaan päättänyt julistautua puolueeksi nimellä *Suomen Sosialistinen Työväenpuolue* ja hyväksynyt puolueelle ohjelman ja säännöt sekä valinnut puoluetoimikunnan ja muut tarvittavat toimihenkilöt.

Olemme katsoneet velvollisuudeksemme ryhtyä tähän toimenpiteeseen niiden työväenjärjestöjen takia, jotka ovat eronneet sosialidemokraattisesta puolueesta ja joiden välillä tällä kerralla ei ole mitään koko maata käsittävää yhdyssidettä. Meitä on tässä johtanut se vakaumus, että maaseudun sosialistiset työläiset hyväksyvät meidän menettelymme, semminkin kun tarkotuksemme on vain väliaikaisesti järjestää puoluetoiminta. Tämän vuoksi kunnallisjärjestömme, joka vaan edustaa pääkaupungin järjestynyttä sosialistista työväkeä, ei olisi tahtonut tehdä muita kuin sellaisia päätöksiä, jotka ovat välttämättömiä puolueen järjestäytymiselle. Myöhemmin kutsutaan koolle puoluekokous, jossa kunnallisjärjestön tekemät päätökset tarkistetaan ja päätetään muista kysymyksistä. Puoluetoiminnan yksityiskohtaisemmasta käytännöllisestä järjestämisestä tulee valittu puoluetoimikunta antamaan aina tarvittaessa ohjeita.

Puolueohjelma on sama, joka hyväksyttiin Suomen Sosialistisen Työväenpuolueen myöhemmin hajotetussa perustavassa kokouksessa. Tämän ohjelman te jo tunnette. Se on ollut julkaistuna sanomalehdissä ja saatetaan jälleen teidän tietoonne. Kokoontukaa toverin tämän ohjelman ympärille, jossa työtätekevän kansan vaatimukset on selvästi ja tinkimättömästi ja vapaana porvarillisista vääristelyistä esitetty ja liittykää Suomen Sosialistiseen Työväenpuolueeseen.

Rohkeasti toimeen, toverit.
Helsingin Sosialistinen Kunnallisjärjestö.
Jaakko S. Kivi, puheenj.
Paula Saari ,sihteeri.

✣ ✣ ✣ ✣

SUUREN ALOTTEEN VUOSIPÄIVÄ

Pietarin "Vapaus" kirjottaa Venäjän oloista seuraavaa:

Äskettäin tuli kuluneeksi vuosi Neuvostovallan ensimäisestä *järjestetystä* lauvantaitalkoosta. Ulkonaisen sysäyksen lauvantaitalkoille antoivat Koltshakin ja Denikinin raivoisat hyökkäykset Neuvostovaltaamme vastaan. Vuosi takaperin huhtikuussa ne uhkasivat näet vakavasti meitä. Silloin jos koskaan täytyi keskittää kaikki voimat vihollisen lyömiseksi. Ja silloin annettiin tunnussana, joka tempasi mukaansa joukot. Moskovan-Kasanin rautatien moskovalaisen lajittelu-depoon kommunistinen ryhmä päätti ponnistaa kaikki voimansa taisteluun valkokaartilaisia vastaan ja niiden poistamiseksi, "käsiään säästämättä." Edelleen ryhmän jäsen, työläistoveri Burakov esitti ja päätti kollektiivi "työskennellä maksutta työläistalonpoikaisvallan hyväksi joka viikko sunnuntain vastaisen yön." Asiakirjat kertovat, että ensimäisenä päätöksen jälkeisenä lauvantaina, "huhtikuun 12, 1919, kollektiivin jäsenet alkoivat työnsä kello 8 illalla herkeämättä jatkaen klo 6 aamulla, saaden korjatuksi 3 veturia.

Mutta varsinainen järjestetty talkoopäivä oli vasta toukok. 10 p:nä.

Lauvantaitalkooliike levisi sitten halki Neuvosto-Venäjän, temmaten yhä suurempia proletaarisia joukkoja, sekä kommunistiseen puolueeseen järjestyneitä että sen ulkopuolella olevia, mukaansa. Lauvantaitalkoot ovat nyt tunnetut ja suoritetaan niitä kaikkialla kaupungeissa, jopa maaseudullakin. Ne ovat myöskin tunnetut ulkopuolella Neuvosto-Venäjän rajojen

Ei ole käytettävissä tietoja siitä, paljonko osanottajia talkoissa on ollut ja paljonko sekä mitä tuloksia niistä on välittömästi ollut koko Neuvosto-Venäjällä. Mutta eräät numerot Moskovasta antavat mahdollisuuden kuvitella asiaa tässä suhteessa. Moskovassa työskenteli 1 p. toukok. 1919—1 p:ään toukok. 1920 lauvantaitalkoissa kaikkiaan 189,607 henkeä. Näistä oli puolueen jäseniä 82,031 ja puolueeseen kuulumattomia 107,576. Mainitulla ajalla moskovalainen talkooväki purki erilaisia lasteja ja kuormia yhteensä 683,271 puutaa.

Lauvantaitalkoitten välitön käytännöllinen merkitys on epäilemättä näin ollen ollut varsin suuri neuvostotaloudellemme. Mutta niiden välillinen merkitys on arvioitava vielä suuremmaksi. Nehän toivat työtätekevien joukkojen keskuuteen aatteen *vapaaehtoisesta työstä sosialismin hyväksi*. Nehän juurruttivat käsitystä *velvollisuudesta ponnistaa kaikki voimansa sosialistisen yhteiskunnan aikaansaamiseksi*. Nehän tekivät kaikkien rehellisten vallankumouksellisten velvollisuudeksi antautua *ylimääräisiin*, loppumattomiin *ponnistuksiin työtätekevien lopullisen voiton* pikaisesti toteuttamiseksi.

Lauvantaitalkoot ovat sitäpaitsi sekä aatteellisesti että käytännöllisesti vahvistaneet sitä perustusta, jolle puolueemme ja neuvostovaltamme sittemmin on voinut laskea työn militarisoimisen, sotilaallisen työkurin. Tov. Burakovin alote oli todella suuri alote.

Se olisi jo näinä aikoina, tänä kesänä kantanut valtavia tuloksia — ja voi vieläkin kantaa. Tosin kyllä tällä kertaa imperialistiset viholliset ovat taasen pakottaneet meidät kokoamaan voimamme sosialistisen työn kentältä verisen taistelun kentälle. Mutta niinkuin Moskovan—Kasanin rautatien työläiset vuosi sitten alkoivat liikkeen kommunistisen työn hyväksi Koltshakin kukistamiseksi, niin jatkakaamme kaikkialla samassa hengessä työtä — toisessa kädessä muurauslasta, toisessa miekka. Ja niinkuin lyötiin Kolthak, Denikin, Judenitsh ja monet muut sosialismin vihollliset yhteistyön voimalla, niin lyödään puolalaiset ja ukrainalaiset lahtarit sekä niiden takana ja sivulla olevat, keitä lienevätkin. Kommunistinen yhteistyö meidät voittoon vie.

YHTEISKUNNALLISIA JA VALTIOLLISIA VIRTAUKSIA ULKOMAILLA

Moskovan magneetti

Mitä enemmän valkoinen porvaristo ja sen kätyrit, valkoiset sosialistit, kaikissa maissa parjaavat Neuvosto-Venäjää, sitä rakkaammaksi tämä käy kaikkien maiden valveutuneille työläisille. Ei ainoastaan seurata myötätunnolla sen taistelua hyökkäävää maailmankapitalismia vastaan, ei ainoastaan tuota sitä tässä taistelussa, ei ainoastaan yhä suuremmassa ja suuremmassa mittakaavassa pyritä oppimaan siitä, vaan myös halutaan kerrassaan siirtyä sinne tähän asti voittoisan ja sen takia arkailemattoman taistelun, kostotointen ja vainon ajamana mielittäisiin siirtyä sinne, missä voitonkysymys jo on suurin piirtein ratkaistu ja missä eri maiden kapitalistiluokkain väheksymä ja pilkallisesti kohtelema työvoima pääsisi täysiin oikeuksiinsa, saisi tuta luomissen suurta iloa samalla lujittaen kapitaalin kahleista vapautunutta mutta taisteluissa kovia kokenutta, puutteessa olevaa suurta neuvostovaltaa. Ja tällä pyrkimyksellä ei ole kannustajanaan mikään harhakuvittelu venäläisestä paratiisista, jonne noin vain ilman muuta siirrittäisiin nauttimaan vaivattomasta elämästä. Päinvastoin tietävät kaikkien maiden työläiset varsin hyvin, mihin kurjuuteen maailmankapitaali saarroillaan ja ryöstösodillaan on Venäjän johtanut. Mutta kaukana siitä, että se pelottaisi työläisiä siirtymästä sinne, on se päinvastoin kannustamassa heitä kantamaan kortensa yhteiseen kokoon, tekemään kaikkensa nostaakseen yhteisen toivonsa, idän työväenvallan, jaloilleen varsin hyvin tietäen, että tässä tapauksessa työn siunaus lankee yksinomaan sen tekijöille ja ettei heidän uurastuksensa palkkana enää tule olemaan häpeällinen alennus ja orjuus, kuten heidän omissa maissaan. Ja siksi toiseksi tietävät eri maiden tietoiset työläiset myös, että lujittamalla Neuvosto-Venäjää, parantamalla sen elinehtoja siis sinne siirtyneet työläiset kaikista maista lujittavat myös "oman" maansa työväenluokan vapautumisen ehtoja.

Viimeksi on Ranskassa herännyt mitä eloisin liike siirtymisen puolesta Venäjälle. Voitonhumalaisen porvariston hillitön röyhkeys ja varsinkin viime suurlakosta lähtien yhä raaemmaksi käynyt väkivalta on omiaan kannustamaan tähän. Mitä muutakaan on jälellä suurella joukolla työläisiä, joiden johtajat estivät heitä suorasta toiminnasta silloin, kun siihen olisi ollut suurimmat edellytykset, ja jotka siitä syystä ovat täysin voimattomia taistelussaan porvaristoaan vastaan, jolle näin suotiin tilaisuus varustautua työläisiä vastaan. Etenkin mitä tulee niihin työläisiin, jotka porvaristo viime suurlakon jälkeen on viskannut kadulle, ei heillä lähimmässä tulevaisuudessa ole mitään muuta keinoa edes elämänsä ylläpitämiseksi, vielä vähemmän maksaakseen takaisin katkeran lainansa.

Niinpä onkin siis, kuten sanottu, Ranskassa virinnyt mitä vilkkain liike Venäjälle siirtymiseksi. Käytännöllisen ilmaisunsa on tämä pyrkimys saanut kirjelmässä, jonka 5—600 Periqueuxin rautatieläistä ovat lähettäneet Venäjän neuvostotasavallallan edustajalle, Krassinille, Lontooseen. Tämä mielenkiintoinen, Ranskan proletariaatin parhaimmiston mielentilaa varsin kuvaava asiakirja on seuraavaa sisältöä:

"Toveri Krassin.

Tärkeät tehtävänne Lontoossa tietenkin estävät teitä yksityiskohdin seuraamasta Ranskan työväenliiketä. Periqueuxin rautatieläisten ammattiyhdistyksen valtuuttamana teen teille tiettäväksi, että viime lakon jälkeen seuranneen isännistön sorron takia vallitsee kurjuus rautatieläisten, tämän niin tärkeän työläiskerroksen. suuren osan keskuudessa.

Muuten on suuri joukko näistä yhteiskunnalliselta kasvatukseltaan varsin korkealla tasolla ja haluton työskentelemään heidän kurjuudellaan keinottelevan isännistönsä hyväksi. Isännistönsä häikäilemättömyyden vastapainoksi ovat nämä toverit valmiit asettamaan koko työvoimansa ja teknillisen tuntemuksensa suuren Työläis-Venäjän palvelukseen. Tietäen. että Venäjällä vallitsee puute vetureista, vaunuista ja rautateistä, näyttää meistä mielenkiintoiselta huomauttaa tästä teille.

Emme siis liioittele sanoessamme, että jos rautatieyhtiö ja hallitus ei ota takaisin työhön lakossa olleita rautatieläisiä, ei mikään estä Venäjälle muodostamasta ranskalaista siirtokuntaa, joka käsittäisi useita tuhansia työläisiä ja virkailijoita, päteviä panemaan kuntoon työpajoja, joissa voitaisiin rakentaa ja korjata liikkuvaa kalustoa.

Periqueuxista olisi tähän siirtokuntaan valmiina noin 5—600 työläistä ja me tiedämme, että useissa keskuksissa, kuten Toulousessa, Bordeaux'ssa, Saintessa, Toursissa, vierzonissa, Orleansissa y. m. seuduilla vallitsee vastaava tilanne.

Olisimme siis erittäin halukkaita saamaan tietää, olisiko Neuvosto-Venäjä taipuvainen antamaan meille oleskeluoikeuden ja sallimaan meille tilaisuuden saattaa rautatieläisammattitaitomme kunniaansa.

Ottakaa vastaan, toveri, Periqueux in rautatieläisammattiyhdistyksen veljellinen tervehdys".....

Huomattava joukko Ranskan niin tärkeästä ammattikunnasta kuin rautatieläiset on siis valmiina antamaan työvoimansa ja teknillisen tuntemuksensa venäläisten toverien sa käytettäväksi. Ranskassa niinkuin kaikissa muissakin maissa alkaa maa polttaa väestön välttämät tömimpäin kerrosten jalkain alla. Valkoinen raakuus pitää itse huolta että maan parhain luova voima tulee pakotetuksi ikävöimään ja pyrkimään muualle — sinne. missä sille taataan kunniansa ja oikeutensa.

M. Törmä.

JUTUN JATKOA

Ja Lenin hymyili

Eräässä ruotsalaisessa porvarilehdessä kertoo eräs kirjailija seuraavan tosikuvauksen Leninin niiltä ajoilta, jolloin hän henkipattona pakoili tsaarin valtiollisia urkkijoita. Kun kirjotuksella on tosikuvauksena Leninin tavoista ja luonteesta arvonsa, otamme sen tähän. Huomattava on se ilmeinen ihailu, jolla porvarillinen kirjailijakin kertoo pikkupiirteitään tästä "mailman vihatuimmasta ja rakastetuimmasta miehestä."

Vielä tänäkin päivänä kerrotaan Zürichissä, että Leninillä, kun hän vainottuna pakolaisena saapui tuohon kauniiseen sveitsiläiskaupunkiin, oli teesamovaari kädessään, ja että hänellä, kun hän joitakin vuosia myöhemmin otti Pietarin haltuunsa, oli sama samovaari mukanaan. On hyvin luultavaa, että koko historia on syntynyt hiipeitten sveitsiläisten mielikuvituksessa, ja että sillä on tahdottu merkitä vain suuren miehen suurta säästäväisyyttä, mutta voidaan katsoa myös mahdolliseksi, että jutussa on jotain todenperäistäkin.

Sillä Lenin tarkasti kieltämättä pennit moneen kertaan ennenkuin luopui niistä. Syynä tähän oli osaksi se, ettei hänen taloutensa ollut mikään loistava, osaksi se, että hän koetti, mikäli suinkin voi, auttaa kohtalotovereitaan. Sveitsissä oleilli siihen aikaan iso joukko epäiltävää väkeä ja venäläisellä ohranalla oli paljon työtä pitäessään silmällä kaikkia sveitsiläisissä kaupungeissa oleskelevia venäläisiä. Trotski työskenteli Genevessä, Sinovjev Lausannessa, Lenin Zürichissä, j.n.e.

Zürichissä oli muuten kokonainen venäläinen siirtokunta, jonka kaikki jäsenet olivat luonnollisesti poliittisia rikollisia. Useimmat olivat lukeneita miehiä, nuoria takkutukkaisia ja hehkuvasilmäisiä idealisteja, ainoastaan Leninin paljas päälaki muodosti loistavan poikkeuksen!

Merkillistä kyllä, ei Leninillä näihin aikoihin tunnu olleen todellista johtajavaltaa Zürichin venäläisiin nähden. Hän auttoi kuitenkin onnettomuustovereitaan neuvoilla ja opastuksilla, hankki heille paikkoja kieliopettajina, pikakirjottajina j.n.e. Että hän kumminkin jo silloin oli kaunopuhuja, sen todisti minulle eräs italialainen bolsheviki, jonka satuin tapaamaan St. Moritz'issa. Hän oleili Zürichissä Leninin kanssa yht'aikaa ja oli hänellä luonnollisesti joukko pikkukuvauksia kerrottavana tästä.

"Kun Lenin puhui," alkoi ystäväni bolsheviki, "kävivät kaikki heti seurassa hiljaisiksi, miten meluavaa keskustelu oli ollutkin. Hän ei huutanut, kerskunut eikä tehnyt käsilikkeitä, kuten kansanpuhujilla on tapana, vaan kertoi rauhallisesti ja hillitysti, mitä hän tekisi, jos olisi tsaarin asemassa. Hänellä oli kuin jonkinlainen hypnoottinen vaikutus kuulijoihinsa, hän voi puhua tuntikausia, eivätkä kenenkään silmät siirtyneet hänestä, ja kun hän oli lopettanut esityksensä. Ymmärrettiin että tällä miehellä oli vuorenluja usko omiin voimiinsa."

"Minkälainen oli Lenin seuraihmisenä?" kysyi haastattelija.

"Sympaattinen", oli vastaus. "Ehkä hiukan sulkeutunut. Hänellä oli tapana sanoa, ettei hän uskonut ketään ihmistä kuin silmäripsiin saakka, ja ymmärrettiin vallan hyvin, ettei tämä ollut tarpeetonta. Muuten oli hän ahkera kirjailija, ja kun ei hän kirjoittanut, vietti hän jokaisen vapaahetkensä kaupunginkirjastossa, jossa hän erikoisesti lueskeli klassillista kirjallisuutta."

Kertojani jutteli muuten erään pienen klassillisen jutun Leninin Zürichin ajoilta. Venäjän salaisella poliisilla oli, kuten sanottu, tusinoittain agehtteja Sveitsissä, ja näillä agenteilla oli tehtävänä pitää silmällä vallankumouksellisia. Niinpä tuli Zürichiin eräs nuori venäläinen, joka heti teki itsensä tunttavaksi siellä oleskelevien venäläisten pakolaisten kanssa. Hän esitti itsensä pommimieheksi, s. o. osalliseksi johonkin murhayritykseen, ja hänen kertomuksensa oli niin uskottava, ettei epäilty häntä. Oli kumminkin yksi, joka teki niin: Lenin. Hän oli jo alunpitäen epäillyt, ettei kaikki ollut aivan oikein, ja oli kieltänyt maanmiehiään sanomasta hänen, Leninin, oikeaa nimeä. Miten olikaan, pyysi vieras Leniniä päivällisille Victoria-hotelliin, ja kun oli päästy käsiksi jälkiruokaan, pisti Leninin päähän paljastaa isäntänsä. Hän kohotti lasinsa sanoen:

"Kippis, toveri! Jollen vallan paljon erehdy, työskentelemme saman asian eteen. Minulla oli jo kuukausia sitten tietona, että te tulisitte tänne, mutta teillä ei nähtävästi ollut aavistustakaan siitä, että meillä oli täällä jo yksi mies ennestään. Sellainen on työtapamme, ymmärrättekö."

Agentti oli pudota tuoliltaan. Hän unohti tyhjentää lasinsa ja lausui hölmistyneenä:

"Mutta — mutta ettekö te ole vallankumouksellisia, kuten kaikki muutoisetkin?"

Silloin Lenin hymyili.

"Tietysti en! Mutta ymmärrätte kai, ettei käy päinsä työntää visiittikorttiaan noiden herrojen nenän alle ja sanoa: Tässä olen, olkaa hyvä ja katsokaa, olen salaisen poliisin palveluksessa, tahdotteko nyt avoimesti ja kunniallisesti kertoa mitä pirun metkuja teillä on takananne, vai tahdotteko että panen toimeen pienet hauskat tanssit! Ymmärrätte kyllä, ettei se kävisi erittäin hyvin päinsä. Ei, aloin vallankumouksselliseksi, ja minun täytyy kerskata, että pelasin osani paljon paremmin kuin te, nuorimies. Kun nyt näette, että tiedän kaikki, niin ehkä ei teillä ole mitään sitä vastaan, että puhutte todellisesta asiastanne. Ehkä voin auttaa teitä jotenkin. En ole juuri nyt saanut mitään erikoistehtävää Bernissä, mutta voihan sattua, että pian työskentelemme yhdessä."

Poliisi sytytti savukkeen ja kuiskasi Leninin korvaan:

"On kysymyksessä Wladimir Iljitsh Uljanov, jota kutsutaan Leniniksi! Tuo mies on täällä Zürishissä, vaikka en ole onnistunut saamaan häntä käsiini. Luulin jonkun aikaa melkein että Lenin olitte te, tunnusmerkit sopivat suhteellisesti teihin. Nyt täytyy meidän kuitenkin nuuskia tietoomme mitä hän hommailee. Pietari on kauan pitänyt häntä silmällä ja jos voimme tehdä hänet vaarattomaksi, on asia sitä parempi."

Silloin hymyili Lenin toisen kerran.

"Juuri niin, mutta sanonpa teille erään asian. Hän on viekas lurjus, jolla on tuhansia konnankoukkuja. Hän käyttää maskia ja häntä on yleensä vaikea löytää, mutta jos seuraatte minua huomenna iltapäivällä Cafe des Banques'iin, niin näytän mielelläni hänet teille. Hän istuu siellä nimittäin illat läpeensä teetä latkien."

Agentti oli ihastunut ja Lenin varmasti yhtä paljon. Seuraavana päivänä tapasivat herrat todellakin toisensa Cafe des Banques'issa ja Lenin osoittikin aivan oikein erään herran, jonka hän sellitti olevan tuon pelätyn Uljanovin.

Sen päivän perästä jätti agentti pakolaisten seuran ja muutti Cafe des Banques'iin. Mikäli kahvilan palveluskunta myöhemmin kertoi, kävikin hän tuon väärän Leninin kimppuun ja kutsui häntä eräänä iltana käydessään vähän liikutetussa tilassa taasen kahvilassa nuuskimassa eräillä vähemmän mairittelevilla nimityksillä. — Seurauksena oli, että iloinen salapoliisi piti poimimalla noukkia läjään ja lähettää sairaalaan, jossa palaset laastaroitiin yhteen mikäli mahdollista. Väärä Lenin ei nimittäin ollut sen vähäisempi mies kuin yksi Euroopan parhaita nyrkkeilijöitä.

Agentti hupeni kaupungista niin pian kuin hänet oli jotenkuten harsittu kokoon ja kuluikin luultavasti pitkä aika ennenkuin hän unohti olkean Leninin hänen kanssaan esittämän ilvellyn.

Palatkaamme takaisin nykyisiin niin mahtavaan Leniniin, eli hän, kuten sanottu, hyvin ahdasta elämää Zürichissä. Hän asui erään sivukadun, Kuttelaasen varrella, jossa hänellä oli kaksi pientä vaatimatonta kalustettua huonetta. Molemmat olivat jälellä samassa kunnossa, mihin Lenin jätti ne. Työhuoneessa ei ole paljon muuta kuin karkeatekoinen pöytä ja yksi tuoli ja sänkykamarin kalusto on mahdollisimman alkuperäinen. .

Käydessään kaupungissa oli talonväki poissa, mutta porttivahti tarjosi mielellään palvelustaan, ja koska hän oli Leninin aikanakin ollut porttivartijana, oli hänellä yhtä ja toista kertomista, tosin vasta sitten kun puhe-elintä oli voideltu viiden frangin rahalla. Keskustelu tapahtui tietysti superlatiiveilla, ja mikäli käsitin, oli vanhan äijän, puristettuaan itsestään ulos pari palstaa, vaikea eroittaa isä Jumalaa ja bolshevikki Leniniä toisistaan.

Lenin ei oleskellut vain Zürichissä maanpaossa ollessaan. Hän asui myös monta vuotta Lontoossa ja Caprilla. Vuoden 1905 epäonnistuneen vallankumouyrityksen jälkeen pakeni hän Sinovjevin ja Kamenevin kanssa Parisiin, jossa he saivat taistella mitä katkerimman puutteen kanssa.

Tältä ajalta kirjoittaa Sinovjev, "että Lenin ei kaikesta huolimatta menettänyt hyvää humoriaan ja että hän melkeinpä yötä päivää asusti National-kirjastossa, jossa hän nieli kirjoja kilometrikaupalla."

Maailmansota viritti taas uutta toivoa pakolaisiin. Mutta vasta v. 1917 sai Lenin tilaisuuden palata kotimaahansa. Hän pelasi tällöin voitosta ja mestauslavasta. Jos pelin loppu olisi ollut mestauslava, olisi hän varmasti mennyt kuolemaan hymyhuulin, sillä Lenin on synnynnäinen fanatiikko, jota aina on kannustanut intohimon pyhä tuli.